

Учасникам війни повернуть скасовані в 2015 році пільги: Конституційний Суд України ухвалив рішення

**Консультує начальник Головного територіального управління юстиції
у Миколаївській області Роман Возняк**

Велика палата Конституційного Суду України визнала неконституційними положення законів № 76 (Закон України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України») та № 3551 (Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту») щодо скасування ряду пільг (безоплатні ліки, 50%-на знижка на квартплату тощо) для ветеранів війни, учасників бойових дій, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, якщо дохід їх сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців перевищував мінімальний пільговий дохід.

Також визнано неконституційним скасування пільг на проїзд для учасників війни, осіб, на яких поширюється дія Закону № 3551 (Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»), осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.

Відповідне рішення № 12-р/2018 (рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 9 розділу I Закону України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України" від 28 грудня 2014 року N 76-VIII (справа про соціальний захист ветеранів війни та членів їхніх сімей), справа N 1-6/2018(2791/15)) було ухвалено 18 грудня.

Конституційний Суд України вказав, що обмеження або скасування положеннями Закону № 76 пільг, установлених Законом № 3551, фактично є відмовою держави від її конституційних зобов'язань щодо соціального захисту осіб, які захищали Вітчизну, та членів їхніх сімей.

У рішенні зазначено, що встановлення пільг ветеранам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону № 3551, є одним із засобів реалізації державою конституційного обов'язку щодо забезпечення соціального захисту осіб, які захищали Батьківщину, її суверенітет і територіальну цілісність, та членів їхніх сімей. Держава не може в односторонньому порядку відмовитися від зобов'язання щодо соціального захисту осіб, які вже виконали свій обов'язок щодо захисту суверенітету і територіальної цілісності. Невиконання державою соціальних зобов'язань щодо ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону № 3551, підриває довіру до держави.

У разі зміни правового регулювання набуті вказаними особами пільги чи інші гарантії соціального захисту повинні бути збережені із забезпеченням можливості їх реалізації. Обмеження або скасування таких пільг, інших гарантій соціального захисту можливе лише у разі запровадження рівноцінних або більш сприятливих умов соціального захисту. Але законодавець не передбачив рівноцінної заміни або компенсації скасованих пільг.

Визнані неконституційними положення втратять чинність через три місяці з дня ухвалення рішення: в цей період для встановлення альтернативних варіантів компенсації скасованих пільг потрібно передбачити кошти у Державному бюджеті України, внести відповідні зміни до законів.

Конституційний Суд України визначив, що застосуванню підлягатимуть пункти 7, 16 частини першої статті 14, пункти 7, 18 частини першої статті 15, пункти 6, 15, 16 частини першої статті 16 Закону № 3551 "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" у редакції до внесення змін Законом № 76.